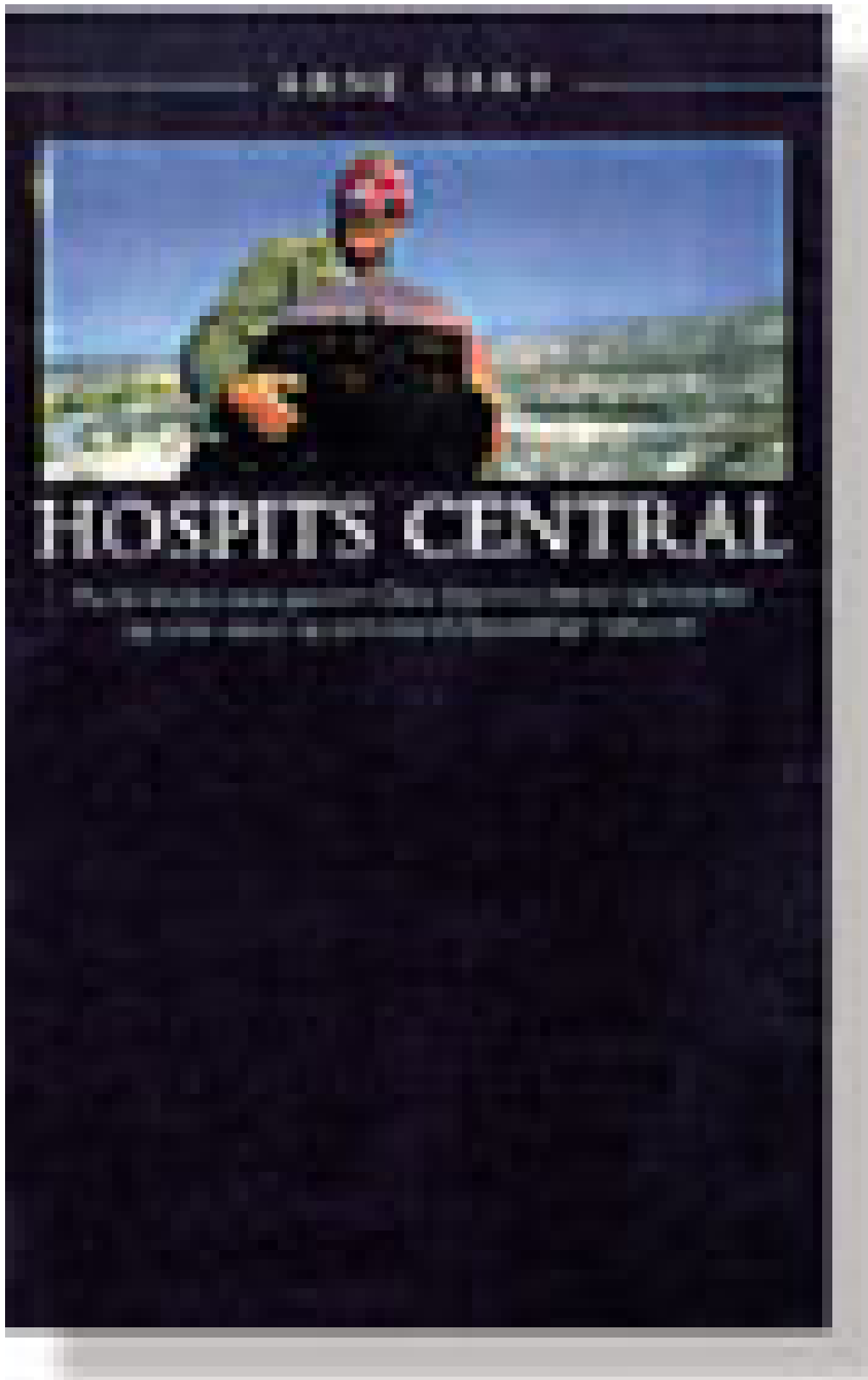

Et ufølsomt helsevesen?

BOKOVERSIKT

Som undertittelen indikerer, er dette en annerledes bok om vår tids utstøtte, stoffmisbrukerne, ment som et debattinnlegg om norsk narkotikapolitikk. Forfatteren, nederlenderen Arne Hart, havnet i Norge som fysioterapeut for skøytelandslaget og virket senere som fysioterapeut i Uranienborg-Majorstuen bydel i Oslo. Da han på et møte spurte hva bydelen gjorde for de narkomane, fikk han utfordringen: ”Gjør noe for dem du.” Hvilket medførte et treningsopplegg for rusbrukerne.

Boken er annerledes fordi den er ført i pennen av en outsider, en som i utgangspunktet ikke tilhører det sosialterapeutiske etablissement. Han møter denne nye verden uten profesjonell distanse, med nærhet og innlevelse. Engasjert beskriver han et persongalleri, der fellesnevneren er avhengighet av alkohol eller stoff. Betegnende er det at han ikke velger å kalle dem rusmisbrukere, men rusbrukere. Han følger dem i rusen og i abstinensen, i angsten for abstinens og i avvisningen fra helse- og sosialvesenet. I dialogstil beskriver han mennesket bak rusen, de sjeldne, lykkelige stunder med humor, varme og medfølelse, men først og fremst kampen for å overleve, fortvilelsen over det besværlige livet og det som oppleves som myndighetenes maktbruk og svik.

Hans kritikk av behandlingsapparatet er nådeløs, det beskrives som moralistisk og ufølsomt, med mangelfulle kunnskaper om de som skal hjelpes. Et av hans hovedanliggender er en mer liberal holdning til forskrivning og bruk av metadon, og de særnorske strenge kriteriene for å få slik behandling, levnes ikke mye ære, med regler først og fremst innrettet på å gjøre livet lettere for terapeutene, snarere enn pasientene. Forfatterens konsekvente valg, å se verden utelukkende fra rusbrukers side, er bokens styrke, men også dens svakhet.

Fra terapeutens side vil misbrukets verden se annerledes ut. Rusbrukere oppfører seg ikke som andre pasienter. Som regel er de mer opptatt av legens reseptblokk enn av egen helse, og oppsøker ikke helsevesenet for å bli friske, men for å fortsette misbruket. En naturlig reaksjon er derfor avvisning. Men med anslagsvis 12 000 – 13 000 misbrukere i Norge, der narkomani nå igjen er definert som en medisinsk sykdom under helsevesenets domene, betyr det at mange av oss må ta del i behandling av rusbrukerne, enten vi liker det eller ikke.

Da kan det være nyttig å forsøke å se verden fra rusbrukers side, som hjelp til å forstå disse besværlige pasientene. De fleste av oss blir forferdet over møtet med misbrukets elendighet og omgivelsenes avvisning og mangel på respekt. Det ligger ektefølt indignasjon og et sterkt moralsk engasjement bak beskrivelsene. Så får vi heller tåle at boken er ubalansert, ensidig og i mangt og meget ikke tåler kjølig analyse. Den tjener sitt formål, som tankevekker, og fortjener å leses, ikke minst av leger.

Les mer om boken: www.HospitsCentral.no

Sonja Fossum

Kalbakken legegruppe

Oslo

Publisert: 20. mars 2002. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.